

STRESZCZENIE

WSTĘP: W Polsce hospitalizuje się rocznie około 400 nowych pacjentów po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym. Często są to ludzie młodzi, którzy nie przekroczyli jeszcze 40 roku życia. Rehabilitacja pacjentów po URK jest procesem wieloaspektowym, obejmującym okres wielu lat. Zaistniała sytuacja wymusza poszukiwanie najszybszych i najefektywniejszych programów usprawniania, których zastosowanie pomogłoby wielu pacjentom w powrocie do aktywnego życia. Jedną z najlepszych dróg umożliwiających osiągnięcie jak największej samodzielności tych osób jest uprawianie sportu a w szczególności rugby na wózkach.

Cel: Celem pracy była ocena:

- a. poziomu funkcjonowania psychospołecznego
- b. sprawności funkcjonalnej
- c. jakości życia

W dwóch grupach osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym:

- uprawiających rugby na wózkach oraz
- nie uczestniczących w sporcie osób niepełnosprawnych.

Założono cztery hipotezy badawcze:

1. Osoby po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym uprawiające rugby na wózkach, prezentują wyższy poziom adaptacji psychospołecznej oraz sprawności funkcjonalnej w porównaniu z osobami po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym, które nie uczestniczą w sporcie osób niepełnosprawnych.
2. Osoby po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym uprawiające rugby na wózkach, prezentują wyższy poziom jakości życia, niż osoby, które nie uczestniczą w sporcie osób niepełnosprawnych.
3. Istnieje korelacja pomiędzy stopniem adaptacji psychospołecznej a sprawnością funkcjonalną
4. Istnieje zależność pomiędzy poziomem adaptacji psychospołecznej, sprawnością funkcjonalną a jakością życia u osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym

Material i metody: Badaniami objęto 280 osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym z terenu całej Polski. Grupę badaną stanowiło 140 sportowców

uprawiających rugby na wózkach min. dwa lata. Grupę kontrolną stanowiło 140 osób po URK w odcinku szyjnym min. dwa lata, które nigdy nie uprawiały sportu po urazie.

1. Ocenę poziomu adaptacji psychospołecznej, określono za pomocą następujących kwestionariuszy.
 - Skali Uogólnionej Własnej Skuteczności -Generalized Self- EfficacyScale (GSES)
 - Skali Kontroli Emocji – Courtauld Emotional Control Scale (CECS)
 - Wielowymiarowego inwentarza pomiaru radzenia sobie ze stresem (COPE - The Coping Orientations to Problems Experienced)
2. Poziom jakości życia określono za pomocą kwestionariusza WHO:WHOQOL- 100
3. Ocenę sprawności funkcjonalnej dokonano za pomocą Wskaźnika Funkcjonalnego REPTY.

Wyniki: Osoby po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym uprawiające rugby na wózkach, prezentują wyższy poziom funkcjonowania psychospołecznego oraz sprawności funkcjonalnej w porównaniu z osobami nie uprawiającymi sportu. Dowiedziono, iż istnieje zależność pomiędzy przystosowaniem psychospołecznym a sprawnością funkcjonalną osób po urazie rdzenia w odcinku szyjnym. Stwierdzono również że poziom przystosowania psychospołecznego oraz sprawność funkcjonalna mają duży wpływ na jakość życia osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym.

Wnioski: Osoby po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym uprawiające rugby na wózkach, prezentują wyższy poziom funkcjonowania psychospołecznego, sprawności funkcjonalnej oraz jakości życia w porównaniu z osobami nie uprawiającymi sportu. Stopień sprawności funkcjonalnej i adaptacji psychospołecznej ma istotny wpływ na jakość życia osób z urazem rdzenia w odcinku szyjnym. Istnieje istotna zależność pomiędzy stopniem sprawności funkcjonalnej a poziomem adaptacji psychospołecznej.

Słowa kluczowe: uraz rdzenia kręgowego, rugby na wózkach, adaptacja psychospołeczna, sprawność funkcjonalna.